

Bývalá zástupkyňa SR pred ESLP, JUDr. Pirošíková: O judikatúre ESLP, ktorú Ján Mazák v kauze Záleskej a Tódovej úmyselne zamlčiava!

- CZ24 News | 14. srpna 2023

SLOVENSKO: Naozaj nezaujatá a nestranná? Predseda Súdnej rady SR (SR SR) Ján Mazák, ktoré do čela tohto orgánu nevolili sudcovia, ale politici Kolíková a Matovič, všetkým vysvetlil, že „všetko je v poriadku,“ lebo veď pani novinárka z Denníka N a sudkyňa ŠTS majú „rodinný vzťah.“ A tak ich konanie, aj to, ktoré sa môže javiť ako nezákonné, chráni nielen naša Ústava SR, ale i ESLP. Či tomu tak naozaj je (pokiaľ viem v Ústave SR je jasne definované, čo je rodina) som sa spýtala bývalej dlhoročnej zástupkyne SR pred ESLP, doktorky Marici Pirošíkovej. Ktorá má vzhľadom na svoje rozsiahle skúsenosti, vzdelanie a vedomosti, k celej tejto kauze, viac ako čo povedať.

SLOBODA PREJAVU SUDCU

Pani doktorka roky ste zastupovali SR pred ESLP, ako sa ESLP pozerá na slobodu prejavu sudcu?

Podľa ESLP sa od sudcov očakáva, aby používali svoju slobodu prejavu so zdržanlivosťou vždy vtedy, keď by mohla byť ohrozená autorita a nestrannosť súdnej moci s tým, že aj rozširovanie primeranej informácie sa musí vykonávať so zdržanlivosťou a slušnosťou.

GARANT SPRAVODLIVOSTI

ESLP tiež pri mnohých príležitostiach zdôraznil osobitnú úlohu súdnictva. Toto ako garant spravodlivosti, ktorá je základnou hodnotou právneho štátu, musí požívať dôveru verejnosti, aby bolo úspešné pri výkone svojich úloh.

Práve z tohto dôvodu sa pri sudcoch, v rozsahu, v akom ide o výkon ich funkcie, vyžaduje maximálna diskretnosť pokiaľ ide o prípady, o ktorých rozhodujú s cieľom zachovať ich obraz ako nestranných sudcov.

NESTRANNOSŤ

Ako je to z pohľadu ESLP v otázke nestrannosti tak súdu ako celku, ako i sudcu jednotlivca? Keďže pán Mazák hovorí, že je všetko v poriadku a práve s ohľadom na medzinárodné právo je sudkyňa Záleská chránená ešte viac?

Nestrannosť spravidla znamená absenciu predsudku alebo zaujatosti a jej existenciu či neexistenciu možno zisťovať rôznymi spôsobmi.

ESLP rozlišuje medzi subjektívnym prístupom, ktorý spočíva v zistení osobného presvedčenia alebo správania sudcu v konkrétnom prípade.

A objektívnym prístupom, ktorý znamená zistenie, či tento sudca poskytuje dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek odôvodnenej pochybnosti v tomto smere.

Diskrečná právomoc

Pokiaľ ide o subjektívny test ESLP pripomenul, že diskrečná právomoc, ktorú požívajú súdne orgány, keď sú povolané súdiť, **ich musí viesť k tomu, aby nepoužívali tlač**, dokonca ani nereagovali na provokácie; tak **to vyžadujú vyššie imperatívy spravodlivosti a veľkosť sudcovskej funkcie.**

Naozaj nezaujatá a nestranná?

Kým predseda SR SR hovorí o tom, že Záleská a Tódová majú rodinný vzťah a neziskovky zase o tom, že tieto dve „obete mafie“ teraz trpia kvôli svojmu súkromiu a svojmu vzťahu, pointa celej tejto kauzy je úplne inde. O tom, že má daná novinárka nielen nadštandardný vzťah, ale i informácie, sa hovorí už dlho. Záleská doteraz rozhoduje o osudoch ľudí, ktorých nazýva „sviňami“, či skorumpovanými sudcami. Je to v poriadku?

Pokiaľ ide o uvedené vyjadrenia sudkyne a jej následné rozhodovanie v daných kauzách poukazujem na prípad Lavents v. Lotyšsko.

Z ktorého je zrejmé, že ak sudca povolaný na rozhodnutie vo veci použije výrazy naznačujúce negatívne hodnotenie prípadu vo vzťahu k jednej zo strán, je to v rozpore s požiadavkami nestrannosti súdu.

„Ďalším problémom, ktorý vyvoláva odôvodnenú pochybnosť o jej nestrannosti je skutočnosť, že jej blízka osoba, pani novinárka Tódová, písala veľmi kriticky a jednostranne o osobách obvinených, či obžalovaných v kauzách, v ktorých rozhodovala Pamela Záleská.“

Pokiaľ ide o ich konkrétny sumár odkazujem napríklad blog Nicole Nevolníkovej s názvom „[Všetko, čo by sme mali vedieť o \(ne\)zaujatosti.](#)“

V ktorých ma okrem iného zaujali časové súvislosti týkajúce sa rozhodovania o väzbe J. H. 4.12.2020, ktorého písomné odôvodnenie bolo doručené jeho advokátom o týždeň na to,

„Pričom Monika Tódová už nasledujúce ráno 5.12.2020 hovorila v podcaste o veciach, ktoré by mohla vedieť len v prípade, ak by počas výsluchu J.H. s ním sedela v súdnej sieni.“

Haščák v. SR

Zaoberal sa už ESLP únikom informácií z trestných konaní na Slovensku?

Áno. Dňa 15.6.2023 oznámil ESLP slovenskej vláde dve sťažnosti p. Haščáka týkajúce sa zásahu v Digital Parku. Ústavný súd SR uznesením sp. zn. IV. ÚS 425/2021 zo 7. 9.2021 odmietol inter alia

sťažnosť sťažovateľa týkajúcu sa nezákonnosti prehliadky nebytových priestorov, príkazu na jej vykonanie a zaisteniu vecí pri nej s tým, že o prípustnosti jednotlivých dôkazov (a ich hodnotení) budú potenciálne rozhodovať vecne príslušné všeobecné súdy.

Ako som už uviedla v súvislosti so sťažnosťou Kavečanský, takýto prístup Ústavného súdu SR je v rozpore s existujúcou judikatúrou ESLP a porušuje čl. 13 Dohovoru.

ÚS SR

Pokiaľ sa sťažovateľ sťažoval na únik informácií a vyzradenie utajovanej skutočnosti, Ústavný súd SR odkázal na to, že aj prípadný únik informácie o danej akcii smerom k verejnosti je predmetom samostatného trestného konania na základe sťažovateľom podaného trestného oznámenia.

Ústavný súd SR v konaní o ústavnej sťažnosti nemá právomoc duplicitne posudzovať okolnosti, ktoré sú predmetom súbežne vedeného trestného stíhania.

Čo na to ESLP?

Berúc do úvahy námietku sťažovateľa o tom, že utajované skutočnosti týkajúce sa jeho zadržania a prehliadky jeho kancelárií unikli vo vzťahu k médiám, ESLP bude slovenská vláda musieť zodpovedať otázku, či bol zásah do práva sťažovateľa zaručeného čl. 8 Dohovoru zákonný a nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

A či mal sťažovateľ v tomto ohľade účinný prostriedok nápravy zaručený čl. 13 Dohovoru. A či v rozpore s čl. 18 Dohovoru nesledovali obmedzenia uvalené na sťažovateľa iný účel, ako je ten, ktorý predpokladá čl. 8 Dohovoru.

Porušenie práva viac ako významné

Je bežné, že ESLP kladie otázku na čl. 18?

Nie. ESLP prijíma tento druh sťažnosti na ďalšie konanie len vtedy, ak osoba, ktorá namieta porušenie čl. 18 Dohovoru, preukáže indicie, z ktorých vyplýva odôvodnené podozrenie, že orgány štátu mohli svojím konaním sledovať iné (postranné) ciele.

Účelom čl. 18 Dohovoru je totiž zamedziť zneužitiu moci zo strany štátnych orgánov. V minulosti ESLP konštatoval porušenie čl. 18 Dohovoru najmä vo vzťahu k štátom ako Rusko, Ukrajina, Azerbajdžan, Gruzínsko, či Turecko.

V ktorých opakovane dochádza k zneužívaniu moci zo strany štátnych orgánov. Vo vzťahu k Slovenskej republike doposiaľ porušenie tohto článku konštatované nebolo.

Právnicki spolu za právny štát

Ako vnímate tento aspekt prípadu?

Podľa môjho názoru sa v prípade sťažovateľa prejavil pretrvávajúci systémový problém v Slovenskej republike týkajúci sa úniku informácií zo strany orgánov činných v trestnom konaní vo vzťahu k médiám.

V tomto ohľade pripomínam výzvu Právnicki spolu za právny štát zverejnenú v januári 2021, ktorú podporilo vyše 400 predstaviteľov slovenských právnických profesií vrátane sudcov, advokátov,

akademikov, prokurátorov, exekútorov, notárov a iných právnických profesií, ktorej som signatárkou a v ktorej je okrem iného uvedené:

„11. Za veľký problém považujeme vzťah orgánov činných v trestnom konaní a médií. Napriek tomu, že sa informácie vynášajú zo spisov systematicky, dlhodobo a vybraným médiám, ktoré následne prezentujú svoj zaujatý a subjektívny pohľad, štátne orgány doposiaľ na tieto mediálne excesy nereagovali a únik informácií nezastavili.

Kompetentní podľa nám dostupných informácií zatiaľ nezasiahli ani pri tak závažnom porušovaní pravidiel trestného procesu a práva na obhajobu, akým je zverejňovanie zápisníc obvinených z prípravného konania v celom znení, ktoré majú potenciál ako vážne procesné pochybenia ohroziť zákonnosť takýchto trestných konaní a v ich dôsledku aj samotné rozhodovanie o vine, či nevine stíhaných osôb.“

Sellami v. Francúzsko

Existuje judikatúra ESLP o zverejňovaní dôverných informácií týkajúcich sa prebiehajúceho trestného konania novinármi?

Samozrejme. Spomeniem napr. rozsudok Sellami v. Francúzsko z roku 2020, v ktorom ESLP jednomyselne rozhodol, že trestným stíhaním a odsúdením novinára za zverejnenie dôverných informácií týkajúcich sa prebiehajúceho trestného konania nedošlo k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu.

„ESLP v tomto ohľade poznamenal, že dôvernosti trestného konania je legitímne priznať zvláštnu ochranu a to kvôli výkonu spravodlivosti, tak kvôli prezumpcii nevinoty obvineného.“

Dôvernosť konania totiž slúži na ochranu záujmov trestného stíhania tým, že bráni riziku marenia vyšetrovania, prípadne zmiznutia alebo pozmenenia dôkazných prostriedkov; zároveň tiež chráni záujmy obvineného.

Vláda pritom nemusí poskytnúť konkrétny dôkaz, že daný článok skutočne ovplyvnil konanie. Na prijatie opatrení zo strany vnútroštátnych orgánov (napr. zákazu zverejnenia dôverných informácií) stačí, že existovalo riziko ovplyvnenia konania.

Spravodlivosť je trpezlivá..

Ako hodnotíte postoj predsedu SR SR týkajúci sa káuz pani sudkyne Záleskej?

Po tom, ako ignoroval jednoznačnú judikatúru ESLP v kauze „Inzulín“, ma tento postoj vôbec neprekvapil.

To však nevylučuje, že jedného dňa zhodnotí konania a vyjadrenia pani sudkyne Záleskej ESLP. A jeho verdikt môže pána Mazáka nemilo prekvapíť.